

בתי המשפט

045151/05 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
11/06/2006	תאריך:	כב' השופט ברנר חגי	בפני:

בעניין: בנק הפועלים בע"מ התובע;

נגד

הנתבעים;

1. ויז'נסקי דורון
2. ויז'נסקי נגה

החלטה

1. בפני תביעה בסדר דין מקוצר של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק"), לתשלום סך של 1,000,000 ₪. התביעה הוגשה נגד בני הזוג נגה ודורון ויז'נסקי, ועילתה שני חשבונות בנק: חשבון אחד הוא החשבון הפרטי של הנתבעים, והחשבון השני הוא של פרימה חברה לביסקויטים בע"מ (בכינוס נכסים ופירוק) (להלן: "החברה").
2. ביום 13.2.2006 הוחלט כי הבנק זכאי ליטול פסק דין חלקי נגד הנתבעים בגין יתרת החוב בחשבון הפרטי. בהתאם לכך ניתן ביום 28.2.2006 פסק דין חלקי כמבוקש. נותרה עדיין על הפרק תביעתו של הבנק נגד דורון ויז'נסקי לבדו (להלן: "הנתבע"), בגין ערבותו הבלתי מוגבלת לחשבון החברה.
3. הנתבע היה הבעלים והמנהל של החברה, עד אשר נקלעה להליכי פירוק וכינוס נכסים. ביום 27.11.2002 חתם הנתבע על כתב ערבות מתמדת בלתי מוגבלת בסכום, ובגדרו ערב לכל חובותיה של החברה. בשנת 2003 נקלעה החברה לחדלות פרעון. ביום 19.11.2003 עתר הבנק בבית המשפט המחוזי בתל אביב למינוי כונס נכסים לנכסי החברה ולאכיפת משכנתא שיצרו הנתבעים להבטחת חובות החברה לבנק. ביום 22.1.2004 ניתן צו כינוס נכסים קבוע כמבוקש. ביום 1.11.2004 ניתן נגד החברה צו פירוק, בגדרו של תיק פשי"ר 1692/04. במסגרת הליכי הכינוס חולק לבנק דיבידנד על חשבון חובה של החברה כלפיו. לאחר חלוקה זו, עמד חובה של החברה לבנק על סך של 1,197,462 ₪ (נכון ליום 27.6.2005). מכאן התביעה נגד הנתבע,

שהועמדה על סך של 1,000,000 ₪ (מתוך סכום זה, כבר ניתן פסק דין חלקי ע"ס 35,285 ₪ בגין החוב בחשבון המשותף לשני הנתבעים).

4. הנתבע ביקש רשות להתגונן. טענתו המרכזית היא שחתימתו על הערבות הבלתי מוגבלת היא מעשה הטעייה, ולעולם לא היה מסכים לחתום על מסמך זה. לראייה מצביע הנתבע על כך שכתב ערבות קודם, בלתי מוגבל בסכום, שנחתם על ידו ביום 4.4.2001 ניתן רק לאחר שהבנק אישר בכתב כי הערבות תוגבל לסכום שלא יעלה על 800,000 ₪, בצירוף ריבית הפרשי הצמדה והוצאות אחרות.

דא עקא, הנתבע מתעלם מן העובדה שבשולי אותו אישור אליו הוא מפנה, נרשם מפורשות כי "מכתבנו זה אינו בא לפגוע ו/או לגרוע מכל יתר הבטוחות שאתם ו/או אחרים יצרתם ו/או תיצרו לטובתנו להבטחת חובות הנערב". משמע, מכתבו של הבנק היה תקף אך ורק לגבי הערבות מיום 4.4.2001, ולא התיימר לחול על ערבויות עתידיות, דוגמת הערבות נשוא התביעה, שנחתמה ביום 27.11.2002.

טענתו של הנתבע גם עומדת בניגוד לכל כללי ההגיון, שכן אם הכוונה היתה להגביל גם את הערבות מיום 27.11.2002 לסכום של 800,000 ₪, מה היה הטעם מלכתחילה להחתימו על ערבות נוספת? הרי לשיטתו של הנתבע, ניתן היה להסתפק בערבות מיום 4.4.2001. הצורך בהחתמה הנוספת מעיד כי היה שוני מהותי בין שתי הערבויות.

יש לציין בהקשר זה כי הנתבע היה מנהלה ובעליה של חברה שהעסיקה 27 עובדים קבועים וייצרה סחורה בהיקף של 642,000 ₪ לחודש (ראה ע' 5 לתצהירו של הנתבע ת/1, שהוגש במסגרת בקשת החברה למתן צו להקפאת הליכים נגדה), אשר העיד על עצמו כמי שיש לו מעל 30 שנות נסיון מקצועי (ראה סי' 2ג) לתצהירו הנוכחי), כך שהוא בהחלט היה מסוגל להבין את טיבה של הערבות עליה חתם ואת דבר היותה בלתי מוגבלת בסכום. אם לא קרא על מה חתם, אין לו אלא להלין על עצמו:

"בדרך כלל דין הוא, שאדם החותם על מסמך בלא לדעת תוכנו, לא יישמע בטענה שלא קרא את המסמך ולא ידע על מה חתם ובמה התחייב. חזקה עליו שחתם לאות הסכמתו, יהא תוכן המסמך אשר יהא" (ע"א 467/64 שוויץ נ' סנדור, פ"ד יט(2) 113, 117).

"אכן, כלל הוא, כי חזקה על אדם החותם על מסמך, כי הוא קרא והבין את תוכנו. כך בכלל, וכך בוודאי מקום בו מדובר בחתימה על מסמך כה מהותי כגון שטר משכנתא (ע"א 1513/99

חיים דטיאשוילי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"ד נד(3) 591; ע"א 6645/00 שלמה ערד, עו"ד נ' ז'אק אבן, פ"ד נו(5) 365). אדם החותם על מסמך מבלי שטרך לעיין בו, לא יישמע, בדרך-כלל, בטענת *Non Est Factum* או בטענה דומה (וראו ע"א 1548/96 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' לופו, פ"ד נד(2) 559). " (ע"א 9136/02 מיסטר מאני ישראל בע"מ נ. רייז פ"ד נח(3), 934, עמ' 945).

הצורך בחתימת ערבות נוספת, שאינה מוגבלת זו הפעם בסכום, נבע מכך שלאחר מתן הערבות הראשונה, המוגבלת בסכום של 800,000 ₪, גדלה צריכת האשראי של החברה. על רקע זה אף חתמו הנתבעים ביום 29.9.2002 על שטר משכנתא (ת/4) לפיו משכנו את ביתם לטובת הבנק להבטחת סכום של 3,000,000 ₪ (ראה הודאתו של הנתבע בע' 5 לפרוטוקול, ש' 8-9). תהליך הגידול באשראי מתואר בתצהירו של הנתבע עצמו, שהוגש במסגרת בקשת החברה למתן צו להקפאת הליכים נגדה (ת/1). בסופו של דבר תפח חובה של החברה לבנק ועמד על סך של 3,790,840 ₪, כעולה מתצהירו של הנתבע עצמו (ת/1).

בע"א 248/89 החברה הכללית למוסיקה נ' VIDEO (U.K.) LTD. פ"ד מו(2), 273, עמ' 277-278 נפסק כי:

" ... אולם, אין הנתבע יוצא ידי חובתו בהעלאת טענות סתמיות בתצהיר, אלא עליו לטעון את העובדות המבססות את הגנתו. עובדות אלה, אם עברו את מיכשול החקירה הנגדית, מוחזקות כנכונות ובית המשפט בוחן על יסוד הנחה זו, אם קיימת אפשרות שהנתבע יזכה במשפט, אם יתברר המשפט בסדר דין רגיל. ... 'אך יש להוסיף ולהדגיש, כי באומרנו 'בהנחה שהעובדות נכונות' אין כוונתנו להנחה בעלמא. כך, למשל, יכול שההנחה העובדתית שטוענים לה תקרוס לחלוטין בעת החקירה הנגדית של המצהיר... כך גם יכול שההנחה העובדתית הנטענת תקרוס אל מול חומר הראיות כולו, כפי שהובא לפני בית המשפט, וזאת כאשר בחינתו של החומר אינה מצריכה לבחון שיקולי מהימנות, וכאשר אין אנו נדרשים להכריע בין גירסאות נוגדות, אלא עניין לנו בגירסה אחת, המופרכת מעצמה". (הדגשה אינה במקור)

הדברים יפים גם לענייננו, בכל הנוגע לטענתו של הנתבע לפיה לא הבין כי ערבותו מיום 27.11.2002 אינה מוגבלת בסכום.

זאת ועוד, גם אם הייתי מוכן להניח כי מכתבו של הבנק מיום 4.4.2001 חל גם לגבי הערבות המאוחרת נשוא התביעה, משמעות הדבר היא שהנתבע ערב גם כיום לתשלום סך של 800,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 4.4.2001, כך שהטענה ממילא אינה מועילה לו לגבי

רובו המכריע של סכום התביעה הנוכחית. מדובר במידה רבה בשאלה אקדמית, בשים לב לגובה התביעה הנוכחית נגדו (961,715 ₪), שהוא סכום התביעה המקורי פחות סכום של 35,285 ₪ בגינו ניתן פסק דין חלקי). הנתבע לא טרח לערוך תחשיב מהו גובה סכום ערבותו על סך 800,000 ₪, המשוערך ליום הגשת התביעה נגדו. לגבי סכום זה לא יכולה להיות לו כל הגנה, גם אם אניח כי מכתבו של הבנק חל גם לגבי הערבות המאוחרת.

5. הנתבע טוען כי לא היה מסכן את קיומה הכלכלי של משפחתו בחתימה על ערבות כזו. אין בידי לקבל טענה זו, שכן עובדה היא שהנתבע היה מוכן למשכן את בית מגוריו לצורך קבלת האשראי. נזכיר גם כי מדובר בעסק משפחתי, כך שהיה לנתבע אינטרס ראשון במעלה לשקם את העסק בכל מחיר.

6. הנתבע טוען כי פרע את ערבותו בסך 800,000 ₪ משום שהבנק מכר את ביתו במסגרת הליכי הכינוס וגבה סכום של 490,000 דולר, העולה על סכום ערבותו.

אין מקום לקבל טענה זו. השעבוד שנרשם על הבית היווה בטוחה נוספת, מלבד הערבות האישית, ולא בא במקומה או על חשבונה. הדברים גם רשומים במפורש בס' 13 לכתב הערבות, המבהיר כי כל הבטוחות שהנתבע העמיד לרשות הבנק הן מצטברות ובלתי תלויות זו בזו, ואין במימוש בטוחה אחת כדי לפגוע בבטוחה אחרת.

7. הנתבע טוען כי הבנק מכר בהפסד את נכסי החברה. כך, נמכר עסק פעיל תמורת 80,000 דולר בלבד, למרות שהיה שווה 1,316,000 דולר.

אין בידי לקבל טענה זו, שכן מכירת העסק אושרה על ידי בית המשפט המחוזי במסגרת תיק פשייר 2163/03, לאחר הליך של התמחרות שהנתבע עצמו נטל בו חלק. אם היו לנתבע הסתייגויות מהמכירה, היה צריך להעלותן בפני בית המשפט המחוזי, או לערער על החלטתו. אגב, הנתבע עצמו הציע בהליך המכירה סכום של 500,000 ₪ בלבד (ראה ע' 6 לפרוטוקול) עבור הציוד.

8. הנתבע טוען כי הבנק התרשל בכך שאיפשר לחברה לבצע משיכות יתר וליטול הלוואות, חרף מצבה. טענה זו נתמכה גם בחוות דעתו של המומחה מטעמו, מר אברהם לזר.

טענה זו טובה היה אלמלא נטענה. מי שביקש מהבנק אשראי וצרך אותו בפועל, לא יישמע בטענה לפיה הבנק צריך היה לסרב לבקשתו ולא להעמיד את האשראי המבוקש. אין ספק כי הבנק גרם לעצמו נזק בכך שהעמיד לחברה אשראי שכיום הוא מתקשה לגבותו בחזרה, אך

ברור כי הבנק לא הפר כל חובה כלפי החברה והנתבע ולא גרם להם לנזק כלשהו, בכך שסיפק להם אשראי שהיה נחוץ להם כאוויר לנשימה לשם הפעלת העסק. בדרך כלל הטענות כלפי בנקים הן הפוכות, בגין סרובם להעמיד אשראי לעסקים שנקלעו לקשיים, אך טרם נשמע כי מנהלו של עסק שכשל יבוא בטענות אל הבנק רק משום שהבנק נעתר לבקשתו והעמיד את האשראי המבוקש.

9. הנתבע מלין על כך שהבנק העמיד לו אשראי בדרך של הלוואות קצרות מועד, on call, בריבית גבוהה, במקום להעמיד לו מסגרת אשראי קבועה, בריבית נמוכה יותר. גם טענה זו אינה יכולה להתקבל. נזכיר את הכלל הבסיסי, שדומה כי נשתכח לעתים, לפיו הבנק כלל אינו חייב להעמיד אשראי ללקוחותיו- ראה ס' 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א- 1981 הקובע כי "אין חובה לתת שירות שיש בו משום מתן אשראי ללקוח." אם הנתבע ביקש לקבל אשראי בתנאים טובים יותר, יכול היה לפנות לבנק אחר. פשיטא שאם הבנק היה רשאי שלא להעמיד לחברה אשראי כלשהו, הוא היה גם רשאי שלא להעמיד לחברה מסגרת אשראי קבועה, אלא הלוואות קצרות מועד.

10. הנתבע טוען כי נגרמו לחברה נזקים בשל גביית ריביות יתר, בסכום של 270,388 ש"ח. לענין זה הוא מתבסס על חוות דעתו של המומחה אברהם לזר. מדובר בחוות דעת שנמצאו בה פירוכות של ממש, ולא ניתן לקבלה. מחקירתו של המומחה התברר כי הוא ערך חישוב של גובה הריבית בה תוייבו ההלוואות בפועל, לעומת גובה הריבית בה היה מחוייב החשבון לו הועמדה בו מסגרת אשראי בגובה 2,500,000 ש"ח. דא עקא, לצורך חישוב הריבית החלה על מסגרת האשראי הביא המומחה בחשבון אך ורק את עמלת הקצאת האשראי, 1.5% לשנה, והתעלם כליל מהריבית שהיתה צריכה לחול על צריכת האשראי בפועל בתחומי המסגרת (עי' 3 לפרוטוקול). משמע, המומחה הביא בחשבון רכיב אחד שולי מתוך כלל רכיבי הריבית החלים במקרה של ניצול מסגרת אשראי, והתעלם מהרכיב המרכזי, דבר המטה לחלוטין את ממצאי חוות הדעת.

זאת ועוד, בצדק מציין ב"כ הבנק בסיכומיו כי גם אם היה ממש בחישובי המומחה, הרי שיש להפחית מחובו של הנתבע בסך 1,197,462 ש"ח לפי דף חשבון אחרון (נספח ח' לתביעה), סכום של 270,388 ש"ח, מה שמביא לחוב בסך 927,074 ש"ח שבגיננו אין לנתבע כל הגנה.

בשולי הדברים יש לציין כי המומחה לזר ביקש בישיבת יום 13.2.2006 לטעון בשמם של הנתבעים (בקשה שנדחתה, הואיל והמומחה לזר אינו מחזיק ברשיון עריכת דין בישראל). עוד ראוי לציין כי הנתבע מסר את כתובתו של המומחה לזר לצורך מסירת כתבי בי דין, מה

שמלמד כי המומחה לזר אינו מומחה בלתי תלוי, אלא בעל מעורבות ייתר בתיק, דבר שאינו רצוי כאשר עסקינן במי שמגיש חוות דעת מומחה.

11. הנתבע ציין בסיכומיו כי המנעותו של ב"כ הבנק מניהול חקירות ארוכות של הנתבע ושל המומחה לזר צריכה להתפרש לטובתו של הנתבע. אין בידי לקבל טענה זו. בע"א 16/89 "ורדים" חברה לגידול פרחים נ' החברה הישראלית פ"ד מה(5), 729, עמ' 735-736 נפסק:

"טענתה השניה של המערערת היא כי בהיעדר חקירה על התצהיר שהוגש מטעמה, היה על בית המשפט לראות את האמור בו כאמת ולפסוק בהתאם לכך. ... אולם, המשיבה צודקת בטענה כי הימנעותו של התובע מניצול זכותו לחקור אין בה כדי להוסיף לתצהיר את שאין למצוא בו מעיקרו. היינו, בעוד שיש בחקירה על התצהיר כדי להוסיף או להבהיר פרטים לטובתו של צד זה או אחר, הרי באין חקירה כזו עומד בפני בית המשפט אך האמור בתצהיר, ובית המשפט בוחן אם יש בדברים אלה כדי לבסס הגנה, ולו בדוחק, נגד התביעה."

דברים אלה יפים אף לענייננו, שכן גירסתו של הנתבע מופרכת מתוכה.

12. לא מצאתי כל ממש ביתר טענותיו המשפטיות של הנתבע, כגון התניית שרות בשרות ואי צירוף מסמכים מסויימים לכתב התביעה, בהיותן מבוססות על טיעון עובדתי או משפטי שלא ניתן לקבלו. הבנק צירף לכתב התביעה את אותם מסמכים הדרושים לצורך תביעה בסדר דין מקוצר, ולא ניתן לייחס לו הטעייה בגין המסמכים שלא צורפו. הטענה בדבר קניית חובה של החברה כלפי הבנק הבינלאומי על ידי הבנק, הועלתה רק בחוות דעתו של המומחה לזר, וגם היא אינה מגלה כל הגנה. טענותיו של הנתבע בענין גילוי מסמכים נדחו בהחלטות קודמות.

13. מכל הטעמים שפורטו לעיל, יש לדחות את בקשת הרשות להתגונן. הבנק רשאי ליטול פסק דין כמבוקש בכתב התביעה (בניכוי הסכום שכבר נפסק לטובת הבנק במסגרת פסק הדין החלקי). הנתבע ישלם לבנק שכ"ט עו"ד בסך 7,500 ₪ בצירוף מע"מ כחוק.

14. המזכירות תשלח ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום ט"ו בסיון, תשס"ו (11 ביוני 2006) בהעדר הצדדים הנ"ל.

ברנר חגי 54678313-45151/05

חגי ברנר, שופט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

